

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
Вх. No	454-01-85	
Дата	14 / 12	2014

14.30
04

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме Законопроект за доброволчеството с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

ЗАКОН

за доброволчеството

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с организирано извършване на доброволческа дейност на територията на Република България, с изключение на случаите, когато доброволческа дейност се осъществява от неформални групи или физически лица.

(2) Организирано извършване на доброволческата дейност има когато дейността на доброволеца се организира, координира и наблюдава от някое от лицата в чл. 7, ал. 2 и не се извършва спонтанно или инцидентно от доброволеца.

(3) Организираната доброволческа дейност се извършва при спазване на правилата на този закон, доколкото друго не е предвидено в особен закон, с оглед на спецификата на обществените отношения, свързани с извършване на доброволческата дейност.

Принципи на доброволческата дейност

Чл. 2. Доброволческата дейност се извършва въз основа на принципите:

1. законност;
2. свободен избор;
3. безвъзмездност;
4. лична отговорност;
5. равнопоставеност.

Условия за осъществяване на доброволческата дейност

Чл. 3. (1) При извършване на доброволческа дейност се прилагат съответно правилата на Закона за здравословните и безопасни условия на труд.

(2) Данните на доброволеца са защитени съгласно условията на Закона за защита на личните данни.

Взаимоотношения с държавата

Чл. 4. (1) Държавата подпомага и насърчава доброволческите дейности чрез данъчни, финансови, икономически и други облекчения и стимули, определени в съответните специални закони.

(2) Държавата и общините насърчават организираната доброволческа дейност, чрез включването ѝ в национални и общински програми и проекти, в рамките на бюджетите на съответните институции.

Доброволец

Чл. 5. (1) Доброволец е физическо лице, което извършва доброволческа дейност.

(2) Непълнолетно или малолетно лице, може да извършва доброволческа дейност, която е изрично съобразена с възрастта му, както и с неговите физически или психически възможности, след получаване на писмено информирано съгласие от неговия законен представител и под ръководството на пълнолетно лице, представител на лицето, организиращо доброволческата дейност.

(3) Писмено информирано съгласие не е необходимо при условие, че законния представител присъства по време на извършване на доброволческата дейност от непълнолетното или малолетното лице.

Доброволец – чужд гражданин

Чл. 6. (1) Граждани на Европейския съюз, на държави-страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или граждани на Конфедерация Швейцария могат свободно да извършват доброволчески дейности в Република България при условията на този закон и на Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на граждани на Европейския съюз и членове на техните семейства. Извършването на дългосрочно доброволчество е основание за получаване на удостоверение за продължително пребиваване по ред, предвиден в Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на граждани на Европейския съюз и членове на техните семейства.

Доброволческа дейност и лица, организиращи доброволческата дейност

Чл. 7. (1) Доброволческа дейност е дейност, извън трудовите и служебни правоотношения на доброволеца, която се изразява в полагането на труд и/или предоставяне на услуги, по собствен избор и без получаване на възнаграждение

(2) Организирана доброволческа дейност се осъществява чрез някое от следните лица:

1. юридически лица с нестопанска цел и читалища;
2. здравни, лечебни, социални, образователни, екологични, научни, спортни, културни заведения на бюджетна издръжка;
3. органи на държавна власт и на местно самоуправление;
4. международни организации.

(3) Министерство на правосъдието, на своята електронна страница, поддържа публичен списък на лицата, организиращи доброволческа дейност.

Глава втора

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОБРОВОЛЕЦА

Правен статут на доброволеца

Чл. 8. (1) Правата и задълженията на доброволеца се определят с този закон и с договор за извършване на дългосрочна доброволческа дейност, когато такъв е сключен.

(2) Недействителни са договорите за извършване на доброволческа дейност, с които се цели заобикаляне на действащото законодателство.

Права на доброволеца

Чл. 9. (1) Доброволецът има право на:

1. достоверна, разбираема и своевременна информация за доброволческата дейност, включително за рисковете за живота и здравето му;
2. равни възможности и недискриминационно третиране при извършването на доброволческата дейност;
3. зачитане на достойнството и личните убеждения;
4. подходящ инструктаж или обучение, свързани с извършването на доброволческа дейност;
5. осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, включително необходима екипировка във връзка с изпълнението на съответните дейности;

6. застраховка срещу злополука в предвидените от закона случаи;
7. възстановяване на разходи, при условията на този закон;
8. идентификационна карта, удостоверяваща статута на доброволец, която се издава за сметка на лицето, организиращо доброволческата дейност;
9. документ за извършените доброволчески дейности и за преминато обучение;
10. заверяване на осъществяваните доброволчески дейности в доброволческа книжка.

(2) Доброволец – безработно лице или лице в отпуск по чл. 163 или чл. 164 от Кодекса на труда, не губи предвидените в съответните закони обезщетения за периода на извършената от него доброволческа дейност.

Разходи на доброволеца

Чл. 10. (1) На доброволеца се възстановяват само предварително уговорени и действително извършени във връзка с доброволческата дейност разходи.

(2) Възстановените по предходната алинея разходи не представляват доход по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, както и не могат да бъдат основание за загуба на социални придобивки, предвидени в други закони.

(3) При извършване на доброволческа дейност извън населеното място по настоящия адрес на доброволеца, лицата, организиращи доброволческа дейност заплащат предварително уговорените разходи за пътни, дневни и квартирни пари в размерите, предвидени в действащото законодателство за командировките в страната и чужбина.

Застраховка

Чл. 11. (1) Лицата, организиращи доброволчески дейности застраховат за своя сметка доброволците срещу злополука при или по повод извършването на доброволческата дейност, когато съществува опасност за живота или здравето им.

(2) Във всякакви други случаи лицата, организиращи доброволческа дейност могат да застраховат доброволеца за своя сметка, ако това е уговорено между двете страни.

Задължения на доброволеца

Чл. 12. Доброволецът е длъжен:

1. да изпълнява добросъвестно възложените му задачи;
2. да работи в сътрудничество и разбирателство с останалите доброволци, като им съдейства и ги подпомага в съответствие с дадените му указания;

3. да бъде лоялен към лицето, организиращо доброволческата дейност, като пази доброто му име, не злоупотребява с доверието му и не разпространява поверителни за него сведения;

4. да участва в обучителни програми, когато това се изисква;

5. да опазва имуществото, с което е в досег във връзка с извършването на доброволческа дейност;

6. да не приема или търси от свое име или от името на други лица финансова изгода при извършването на доброволческа дейност;

7. да се легитимира с идентификационната си карта, когато такава е издадена.

Отговорност за причинени вреди

Чл. 13. Доброволецът отговаря пред лицето, организиращо доброволческата дейност за виновно причинените му при или по повод извършването на доброволческата дейност претърпени загуби. Отговорността се реализира по реда на гражданското законодателство.

Глава трета

ВИДОВЕ ДОБРОВОЛЧЕСТВО

Краткосрочно доброволчество

Чл. 14. Всяко лице, което извършва доброволческа дейност за по-малко от 30 дни в рамките на една календарна година, за едно и също лице, организиращо доброволческа дейност, извършва краткосрочно доброволчество.

Дългосрочно доброволчество

Чл. 15. Всяко лице, което извършва доброволческа дейност за повече от 30 дни в рамките на една календарна година, за едно и също лице, организиращо доброволческа дейност, извършва дългосрочно доброволчество.

Договор за дългосрочно доброволчество

Чл. 16. За извършване на дългосрочно доброволчество се сключва писмен договор.

Сключване на договор за дългосрочно доброволчество

Чл. 17. (1) За сключване на договор за дългосрочно доброволчество се представят:

1. документ за придобито образование, специалност, квалификация или правоспособност, когато такива се изискват за извършване на някоя от дейностите, включени в извършването на доброволческа дейност;

2. документ за медицински преглед, ако дейността изисква такъв;

3. задължителна здравна застраховка – за доброволци, граждани на трети страни, както и в случаите, когато такава е предвидена в нормативен акт или е договорена;

4. свидетелство за съдимост, когато нормативен акт изисква удостоверяването на съдебно минало за извършване на някоя от дейностите, включени в извършването на доброволческа дейност;

5. писмено информирано съгласие на законен представител на доброволеца в случаите, когато доброволческата дейност ще се извършва от непълнолетно лице;

6. документ за самоличност или за пребиваване в страната;

7. пътнически документ с неизтекъл срок на валидност – за граждани на трети страни.

(2) Лицата, организиращи доброволчески дейности могат да изискват и предоставянето на други документи извън посочените в ал. 1, ако това е предвидено в нормативен акт или произтича от същността на доброволческата дейност.

Съдържание на договора за дългосрочно доброволчество

Чл. 18. (1) Договорът за дългосрочно доброволчество съдържа:

1. данни за страните;

2. описание на дейността, която доброволецът извършва, и посочване на лицето, под чието пряко ръководство ще се извършва дейността;

3. разпоредби относно застраховането на доброволеца, ако това е необходимо;

4. срок на договора;

5. номер, под който договорът се вписва в регистъра на доброволците;

6. инструктаж или обучение във връзка с извършването на доброволческа дейност, ако това се предвижда;

7. уговорените допустими разходи на доброволците, които се възстановяват;

8. размера на средствата, с които ще разполага доброволец – гражданин на трета страна, включващи покриване на пътни, дневни и квартирни пари, необходими за пребиваването в срока на договора;

9. лични данни и контакти на лицето, определено да осъществява наблюдение на дейността на доброволеца, в случаите, в които такава се предвижда;

10. условията за изменение и прекратяване на договора;

11. други условия, договорени между страните.

(2) В договора за дългосрочно доброволчество може да се уговори здравноосигурителните вноски на доброволци, за които не се внасят такива на друго основание, да се поемат от лицето, организиращо доброволческата дейност. Доброволците се осигуряват върху половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

(3) В случаите по ал. 2 задължението за внасянето на здравноосигурителните вноски възниква от момента на започване изпълнението на сключения договор за дългосрочно доброволчество.

Прекратяване на договор за дългосрочно доброволчество

Чл. 19. Договор за дългосрочно доброволчество се прекратява:

1. при прекратяване на доброволческата дейност;
2. при обективна невъзможност за изпълнение на договора, след писмено уведомяване на другата страна за това;
3. по взаимно съгласие между страните;
4. едностранно от доброволеца, след писмено уведомяване;
5. едностранно от организиращия доброволческата дейност, след писмено уведомяване.

Корпоративно доброволчество

Чл. 20. (1) Корпоративното доброволчество е доброволческа дейност в полза на обществото, която се осъществява от работници или служители на местни и чуждестранни лица по личен избор и съгласие, с разрешението на работодателите им в рамките на работното им време.

(2) За уреждане на дългосрочно корпоративно доброволчество се сключва договор между работодателите по ал. 1 и някое от лицата, организиращи доброволческа дейност.

Глава четвърта РЕГИСТЪР НА ДОБРОВОЛЦИТЕ

Водене на регистър

Чл. 21. (1) Лицата, организираци доброволчески дейности водят регистър на доброволци, които извършват дългосрочно доброволческа дейност чрез тях.

(2) Вписване в регистъра се извършва на основата на сключения договор за дългосрочно доброволчество.

(3) Регистърът съдържа следните минимално необходими данни: имената, единния граждански номер (личен номер на чужденец), постоянен и настоящ адрес на доброволеца, мероприятиято, в което е зает, мястото и дейностите, които ще извършва, както и началната дата и срока, в който се извършват доброволческата дейност. Данните се водят по името на всеки доброволец.

(4) Личните данни, които подлежат на вписване в регистъра, се събират само лично от лицето, за което се отнасят, или с неговото изрично съгласие.

Идентификационната карта на доброволеца

Чл. 22. (1) По преценка на лицата, организираци доброволческа дейност, могат да се издаде идентификационна карта на доброволеца, която да съдържа имена на доброволеца и организацията.

(2) Разходите за издаване на идентификационна карта са за сметка на лицето, организиращо доброволческа дейност.

Доброволческа книжка

Чл. 23 (1) Лицата, организираци доброволческа дейност, заверяват доброволческата книжка, при представянето ѝ от страна на доброволеца.

(2) Доброволческата книжка съдържа информация за организиращия доброволческата дейност, извършената доброволческа дейност, периода и мястото на извършване на доброволческата дейността, преминали обучения във връзка с извършената доброволческа дейност, натрупани знания и умения и се попълва по образец съгласно приложение 1 към този закон. Техническите параметри на образца на книжката са: формат - 10/14 см, обем - 30 страници, бял офсет 80 гр.; корица - цвят: зелен - на външните страници, и бял - на вътрешните.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон „Данни за страните” са:

- а) за доброволеца – трите имена, ЕГН, постоянен и настоящ адрес;
- б) за лицето, организиращо доброволческа дейност – наименование, седалище и адрес на управление, единен идентификационен код (ЕИК).

§ 2. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2004/114/ЕО на Съвета относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или доброволческа дейност от 2004 г. (ОВ, L 375 от 23 декември 2004 г.).

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. В чл. 24в, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (обн., ДВ, бр. 153 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 70 от 1999 г., бр. 42 и 112 от 2001 г., бр. 45 и 54 от 2002 г., бр. 37 и 103 от 2003 г., бр. 37 и 70 от 2004 г., бр. 11, 63 и 88 от 2005 г., бр. 30 и 82 от 2006 г., бр. 11, 29, 52, 63 и 109 от 2007 г., бр. 13, 26, 28 и 69 от 2008 г., бр. 12, 32, 36, 73, 82, 93 и 103 от 2010 г., бр. 9 и 43 от 2011 г. и бр. 21 и 44 от 2012 г., изм. и доп., бр.16, 23, 52, 68, 70 и 108 от 2013 г., изм., бр.53 от 2014г., изм. и доп., бр.14, 79 и 80 от 2015 г., изм., бр.15 и 33 от 2016 г.) накрая се поставя запетая и се добавя „както и доброволци – за извършване на доброволческа дейност при условията на дългосрочното доброволчество съгласно Закона за доброволчеството”.

§ 4. В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и техните семейства (Обн. ДВ. бр.80 от 2006 г., изм., бр.109 от 2007 г., изм., бр.69 от 2008 г., изм., бр.36, 93 и 102 от 2009 г., изм., бр.9 от 2011 г., изм. и доп., бр.21 от 2012 г., изм., бр.53 от 2014 г., изм. и доп., бр.14 и бр.79 от 2015 г.) в чл. 8, ал. 1, т. 1 се добавят, след думите „заето лице“, думите „или доброволец, сключил договор за дългосрочно доброволчество по Закона за доброволчеството.

§ 5. В чл. 38, ал. 1 от Закона за адвокатурата (обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 43 и 79 от 2005 г., бр. 10, 39 и 105 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 53 и 101 от 2010 г. и бр. 82 от 2011 г., изм. и доп., бр.97 от 2012 г., изм., бр.32 от 2016 г.) се създава т. 4:

„4. лица, в случаите на осъществяване на доброволческа дейност по смисъла и при условията на Закона за доброволчеството.”

§6. В Закона за здравното осигуряване ((Обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17, 18, 30, 33, 34, 59, 80, 95 и 105 от 2006 г., бр. 11 от 2007 г.; Решение № 3 от 2007 г. на Конституционния съд - бр. 26 от 2007 г.; бр. 31, 46, 53, 59, 97, 100 и 113 от 2007 г., бр. 37, 71 и 110 от 2008 г., бр. 35, 41, 42, 93, 99 и 101 от 2009 г., бр. 19, 26, 43, 49, 58, 59, 62, 96, 97, 98 и 100 от 2010 г., бр. 9, 60, 99 и 100 от 2011 г., бр. 38, 60, 94, 101 и 102 от 2012 г., бр. 4, 15, 20, 23 и 106 от 2013 г., бр. 1, 18, 35, 53, 54 и 107 от 2014 г., бр. 12, 48, 54, 61, 72, 79, 98 и 102 от 2015 г. и Решение № 3 от 2016 г. на

Конституционния съд - бр. 20 от 2016 г.) в чл. 40 се създава нова ал. 4б със следното съдържание:

“(4б) Лицата, които не подлежат на осигуряване по ал. 1 и 2 и полагат дългосрочно доброволен труд, в предвидените от Закона за доброволчеството случаи се осигуряват върху осигурителен доход не по-малък от половината от минималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващи се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Вноските се внасят до 10-о число на месеца, следващ този, за който се отнасят, от лицето, организиращо доброволческата дейност. Осигурителните вноски за доброволците са изцяло за сметка на организацията или органа, ползващи доброволния им труд.”

Приложение 1 към чл. 23, ал. 2

<p>корица РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ</p> <p>ДОБРОВОЛЧЕСКА КНИЖКА</p>
--

<p>..... (три имена) ..... (дата на раждане) ..... (адрес по лична карта)</p>

<p>УЧАСТИЕ В ДЪЛГОСРОЧНИ И КРАТКОСРОЧНИ ДЕЙНОСТИ, КАМПАНИИ И ИНИЦИАТИВИ</p>
Координираща организация .....
Описание на дейността .....

Място / Дата, срок на извършване
..... от.....до .....

Брой часове положен доброволен труд
.....

Придобити опит, умения и компетенции
.....
.....
.....

Дата:

Подпис и печат на организацията:

ПРЕМИНАТИ ОБУЧЕНИЯ / или УЧАСТИЕ В ОБУЧЕНИЯ

Организатор
.....

Тема на обучението
.....

Съдържание на обучението
.....
.....
.....

Място / Продължителност
..... от.....до .....

Дата:

Подпис и печат на организацията:

ВНОСИТЕЛИ:

М О Т И В И

към проект на Закон за доброволчеството

Законопроектът се предлага с оглед на необходимостта от регулиране на обществените отношения в сферата на организираното извършване на доброволческа дейност в Република България.

Предлаганият законопроект цели ясно да се определи и стимулира доброволческата дейност. Уреждането на доброволчеството посредством общ закон е израз на държавна воля, чрез която се отчита значимостта на доброволческата дейност като проява на гражданското участие, допринасящо за хармоничното развитие на обществото, за икономическо и социално сближаване. Необходимостта от създаването на регулация на доброволчеството се обуславя от наличието на трайно установени обществени отношения, свързани с осъществяването на доброволчество във всички сфери на общественения живот.

Със законопроекта са регламентирани основните принципи на доброволческата дейност. Дадена е легална дефиниция на „доброволческа организация”, „доброволческа дейност” и „доброволец”. Въведени са съответните разпоредби, които предвиждат участието на доброволци – български граждани, доброволци – гражданин на държава - членка на Европейския съюз, и доброволци – граждани на трети страни. Създават се необходимите предпоставки за определяне на техния правен статус. Определят се правата и задълженията на доброволците, както и на организациите, осъществяващи организирана доброволческа дейност. Определят се организациите, които имат правото да осъществяват такава дейност – юридически лица с нестопанска цел, читалища, вероизповедания, регистрирани на територията на Република България по реда на Закона за вероизповеданията, здравни, лечебни, социални, образователни, екологични, научни, културни заведения на бюджетна издръжка, органи на държавната власт и местното самоуправление, както и международни организации. Въвежда се задължение за тези организации да създадат необходимите условия за осигуряване живота и здравето на доброволците при извършване на доброволческа дейност, както и задължение за спазване на минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд. В определени случаи се предвижда застраховане на доброволеца срещу злополука или за вреди, причинени от него на трети лица. Уредени са отношенията, свързани с обучения и квалификация на доброволците. Предвидено е възстановяване на действително направените разходи от доброволеца при или по повод извършването на доброволческата дейност.

Регламентирани са видовете доброволчество, като се дава дефиниция за краткосрочно, дългосрочно и корпоративно доброволчество. Въвежда се изискване за сключване на писмен договор за дългосрочно доброволчество, като се посочват необходимите документи и задължителните реквизити на договора, както и редът за неговото прекратяване. Предвидена е и възможността доброволческите организации да поемат здравноосигурителните вноски на доброволците, в случай че те не са осигурени на друго основание, посочено в Закона за здравното осигуряване.

Определен е редът за водене на регистър на доброволците от доброволческите организации. С този регламент се постига прозрачност в уреждане на отношенията на доброволеца и съответната организация, гарантират се правата на доброволците и се осигурява защита на правата на заинтересуваните граждани.

Предвидено е издаването на идентификационна карта, чрез която доброволците да се легитимират по време на извършване на дейността, както и на доброволческа книжка, която да съдържа информация за извършената доброволческа дейност, организацията, за която тя е извършена, мястото и периода на извършване, преминалите обучения и натрупаните знания и умения от доброволеца.

Очакваните резултати от приемането на законопроекта са насърчаване на доброволческите дейности, които да отговорят на потребностите на обществото.

ВНОСИТЕЛИ: